

Структура моделі ціннісних орієнтирів індивідуальної фізичної культури школярів різних вікових груп

Тетяна Круцевич
Оксана Марченко

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

У запропонованій статті подано результати емпіричного дослідження, на основі якого розроблені моделі індивідуальної фізичної культури юнаків і дівчат.

Мета: визначення факторів, що спонукають учнів до занять фізичними вправами та розробка моделі ціннісних орієнтирів індивідуальної фізичної культури юнаків і дівчат у різні вікові періоди.

Матеріал і методи: дослідження здійснювалось з контингентом школярів 5–11 класів. Загальна кількість респондентів склала 628 осіб (юнаків – 282; дівчат – 346), з яких 126 респондентів (97 юнаків і 29 дівчат) займаються певним видом спорту. Для вирішення завдань нашого дослідження на першому етапі було проведено анкетування респондентів "Визначення мотивів та інтересів школярів у галузі фізичної культури і спорту".

Результати: за результатами анкетування респондентів нами вперше були створені моделі ціннісних орієнтирів індивідуальної фізичної культури юнаків і дівчат різних вікових груп.

Висновки: з'ясовано, що уявлення школярів, які не займаються спортом, про якості, які характеризують фізично культурну людину, передусім стосуються саме спортивної діяльності. Більш гармонійно характеризують пріоритетні якості індивідуальної фізичної культури людини юнаки, які займаються спортом.

Ключові слова: школярі, юнаки, дівчата, фізичне виховання, цінності, індивідуальна фізична культура.

Вступ

Стиль життя сучасних школярів характеризується високим рівнем статичного, сенсорного та інформаційного навантаження та одночасно – низьким рівнем загальної рухової активності [6]. Фізичне виховання, як навчальна дисципліна у загальноосвітніх навчальних закладах, ставить за мету вирішувати не тільки освітні, оздоровчі та виховні завдання, але й формувати ціннісне ставлення до здоров'я, здорового способу життя, виховуючи інтерес та потребу в руховій активності [3]. На жаль, на сьогоднішній день фізична культура помітно втрачає своє ціннісне значення для сучасної молоді. Діти та підлітки віддають перевагу віртуальному простору та спілкуванню в соціальних мережах. Не зважаючи на те, що школа – це навчальний заклад, що спрямовує власну діяльність на гармонійний розвиток дітей, за даними науковців, Т. Ю. Круцевич [4], А. Г. Сухарева [8] та інших вчених [9–11], відмічається значне зниження рухової активності школярів, у наслідок чого відбувається зниження рівня їх фізичного стану та підвищення рівня захворюваності. За даними І. О. Когут, В. В. Романенко, Р. Є. Мотиланської, поступово знижується інтерес до занять фізичною культурою та спортом: тривале перебування за партою, відпочинок – переважно за комп'ютером або переглядом телепередач. Це все обмежує рухову активність школярів, що призводить до значних порушень у життєдіяльності їх організму [1; 2]. Необхідність зміни відношення школярів до фізичного виховання є одним із важливіших завдань у навчальному процесі. Саме за цим психологічним параметром можна оцінювати як та наскільки заняття фізичною культурою відповідають ціннісним еталонам та установкам школярів, їх стану, потребам, інтересам, мотивам [5]. Це потребує пошуку науково обґрунтованих теоретичних положень про можливості впливу на цей процес у ході навчальної та виховної діяльності, обумовлюючи актуальність обраної

нами теми дослідження. Також у доступній літературі ми не знайшли наукових праць, які вивчали вікові та статеві відмінності школярів у формуванні моделей індивідуальної фізичної культури, що і обґрунтовує актуальність нашого наукового дослідження.

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. Наукова робота виконується в рамках теми, затвердженої Міністерством освіти і науки України: шифр 1.2 Ф. "Історичні та організаційно-методичні засади формування гендерного підходу у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді" № 0117U002386.

Мета дослідження:

– вивчення особливостей уявлень школярів різних вікових груп щодо мотиваційних пріоритетів та ціннісних орієнтирів індивідуальної фізичної культури юнаків і дівчат, які займаються та не займаються спортом;

– розробка моделі ціннісних орієнтирів індивідуальної фізичної культури юнаків і дівчат у різні вікові періоди.

Матеріал і методи дослідження

Методи дослідження – аналіз науково-методичної літератури, анкетування респондентів, методи математичної статистики.

Дослідження здійснювалось з контингентом школярів 5–11 класів з доведенням репрезентативності вибірки. Загальна кількість респондентів склала 628 осіб. (юнаків – 282; дівчат – 346). Результати досліджуваних стратифікувались відповідно віковим періодам фізіологічного розвитку дітей і біологічної статі. Достовірність різниці між окремими результатами вираховувалась на рівні надійності $p < 0,05$ до $p < 0,1$, що свідчить про можливість їх врахування при розробці практичних рекомендацій для вчителів фізичної культури, а також для подальших інтерпретацій.

Для з'ясування мотивації школярів у сфері фізичного

виховання і подальшого визначення шляхів її формування, необхідно виявити їх спонукання та дії, якими вони керуються у власних вчинках та бажаннях. Відтак, знаючи ставлення учнів до предмету "Фізична культура", мотиви, інтереси та визначивши, яке місце займає фізична культура і спорт у житті школярів, можна впливати на їх мотивацію до фізичного самовдосконалення та певною мірою покращити процес фізичного виховання у школі. Для вирішення завдань нашого дослідження на першому етапі було проведено анкетування респондентів "Визначення мотивів та інтересів школярів у галузі фізичної культури і спорту". Анкетування проводилось груповим методом, що дозволило отримати досить високий показник повернення якісно заповнених анкет – до 95%. Дане положення говорить про високу зацікавленість школярів та високий рівень достовірності та надійності емпіричних даних. У даному анкетуванні брали участь юнаки і дівчата різних вікових груп, незалежно від ступеня активності та їх участі в різноманітних формах фізкультурно-спортивної діяльності.

Результати дослідження

За результатами анкетування встановлено, що хлопці та юнаки більшою мірою обирають силові види спорту: тхеквондо, боротьбу та футбол. З 5-го по 11-й класи за різними причинами кількість юнаків, які займаються спортивною діяльністю, суттєво зменшується (рис. 1). Із 98% хлопців, які займаються фізкультурно-спортивною діяльністю у 5-му класі, залишилося 26,6% восьмикласників. У ранньому юнацькому віці (15–17 років) вже складаються визначені відношення з оточуючим світом. Шкільний вік є сензитивним для формування ціннісних орієнтацій. Стають нагальними потреби старшокласників у саморозвитку, самовдосконаленні та самореалізації, що є показником особистісної зрілості та одночасно й умовою її досягнення. Тому, починаючи чи продовжуючи заняття спортом у даному віці, школярі стають більш мотивованими та цілеспрямованими. Молода людина у 15–17 років вже усвідомлює мету своїх дій і співвідносить їх з мотивами фізичного самовдосконалення. Починаючи заняття спортом у даному віці, юнаки спрямовують свою діяльність не на високий спортивний результат, а більшою мірою на оздоровлення організму та вдосконалення фігури.

Після проведення ранжування інтересів дівчат 5–11 класів до занять спортом було виявлено, що 75% п'ятикласниць займаються спортивно-оздоровчою діяльністю у позанавчальний час (рис. 2). Вони обрали наступні

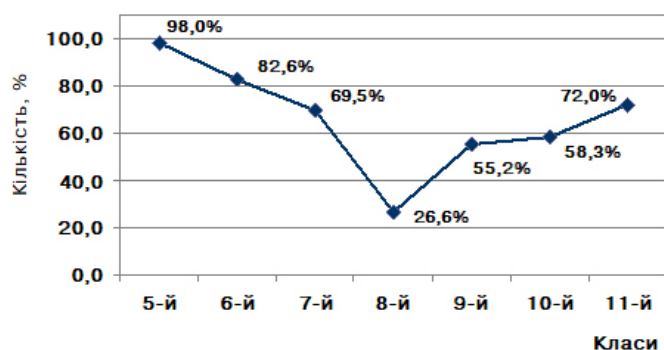

Рис. 1. Кількість учнів 5–11 класів, які займаються спортивно-оздоровчою діяльністю (юнаки), %

види спорту: плавання, волейбол, різновиди фітнесу. Але з 25% дівчат, які не займаються спортом – 17% мають бажання відвідувати спортивні секції. У більшості випадків – це заняття різновидами фітнесу. У 6-му класі відсоток школярок, які займаються спортивною діяльністю, зменшився до 70,5%, а у 7-му класі до 33,3%. Отже, ми можемо спостерігати, що з 5-го по 7-й клас у дівчат також виявлено певне зниження інтересу до занять спортом, як і у хлопців даного віку. Далі ми відмічаємо позитивну динаміку: з 8-го по 11-й класи підвищується відсоток школярок, які займаються фізкультурно-спортивною діяльністю з 42% до 53%. Не дивлячись на виявлену вікову позитивну динаміку щодо занять спортом та фізкультурно-оздоровчою діяльністю школярів, відсоток байдужих до фізичної активності залишився досить суттєвий. Також з віком спостерігається поступове зменшення кількості школярів, які систематично займаються спортом.

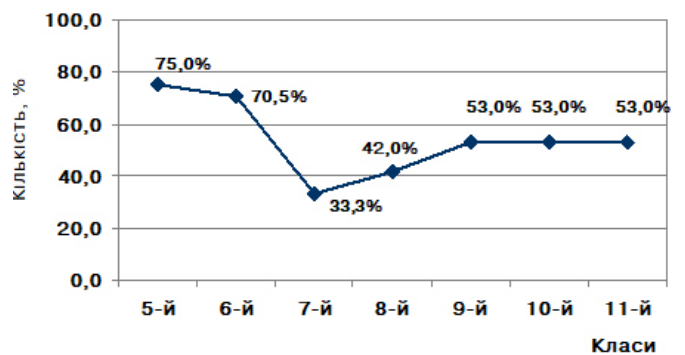

Рис. 2. Кількість учнів 5–11 класів, які займаються спортивно-оздоровчою діяльністю (дівчата), %

Продовжуючи наше дослідження у визначенні відношення юнаків і дівчат до фізичної активності та спорту, вивчаючи їхні мотиви, інтереси та захоплення у сфері фізичної культури, ми проаналізували відповіді на наступне запитання: "Що Вас спонукає займатися фізичними вправами?" (табл. 1). Найбільш поширеною у хлопців 11–12 років (5–6-й класи) були відповіді – "дають пораду батьки" та "дав пораду вчитель фізичної культури". Учні 7-го та 8-го класів мотив спонукань до занять фізичними вправами "передачі по телевізору" поставили також на перше місце. Друге місце посіла відповідь – "дали пораду друзі". У юнаків старших класів на першому місці за рейтингом стоїть відповідь: "знання про користь занять фізичними вправами". Тобто свідомий вибір такої відповіді у юнаків, які не займаються спортом, може свідчити про достатній рівень зовнішньої інформації щодо впливу фізичних вправ на загальний рівень фізичної підготовки та фізичного здоров'я людини. І якщо вони до цього часу не займалися спортом, є надія, що вони мають досить вагому мотивацію для занять фізкультурно-оздоровчою діяльністю. У дівчат 5-го та 6-го класів відповіді: "передачі по телевізору" і "дав пораду вчитель фізичної культури" займають перші позиції. Тобто ми бачимо невелику різницю відповідей юнаків та дівчат, про те, хто має більший вплив на прийняття рішення, та чи є це рішення самостійним. Таким чином, у хлопців та дівчат 11–12 років поради та приклади батьків і вчителів відіграють значну роль у прийнятті тощо чи іншого рішення. Але дівчата у цьому віці вже більш самостійні у прийнятті рішень, у них починає переважати емоційний компонент. З віком у юнаків та дівчат змінилися спонукання. Вже у 10-му та 11-му класах дівчата на перше місце поставили

відповідь "знання про користь занять фізичними вправами", на другому місці залишилася відповідь "передачі по телевізору". У юнаків перше місце посіла відповідь "дають пораду друзі". На другому – "знання про користь фізичних вправ". Заняття фізичною культурою та спортом суттєво впливають на систему цінностей, інтересів, поглядів підлітків. І відповідь респондентів "знання про користь занять фізичними вправами" свідчить про свідомість вибору підлітків. Порівнюючи відповіді школярів, які займаються спортом, можна визначити, що в них на першому місці преважує мотив знань про користь занять фізичною культурою і спортом. У юнаків на другому та третьому місцях – "можливість покращити свою фізичну форму". Аналізуючи мотиви щодо занять фізичними вправами, ми виявили різницю у відповідях респондентів за віком і за статтю, а порівнюючи спонукання при заняттях фізичними вправами, суттєвої різниці між відповідями юнаків і дівчат ми не знайшли. Отже, виявлено, що вплив батьків на прийняття рішень підлітків у 16–17 років зменшується, натомість авторитет інших людей та їх думка стають більш впливовими. Таким чином, на мотивацію підлітків щодо спортивно-оздоровчої діяльності, не залежно від того займаються вони систематично спортом чи ні, мають суттєвий вплив думка батьків, друзів та передачі по телебаченню та Інтернету. У старшому підлітковому та юнацькому віку більш свідомим є вплив інформації, яка може стати мотивованим спонуканням до занять фізичними вправами.

Для з'ясування ціннісних якостей, що в уяві школярів уособлюють фізичну культуру, ми поставили питання: "Кого Ви вважаєте фізично культурною людиною?". Враховуючи відповіді школярів на дане запитання та якісні характеристики їх індивідуальної фізичної культури, ми розробили моделі ціннісних орієнтирів індивідуальної фізичної культури юнаків і дівчат у різні вікові періоди (рис. 3, 4). За рейтингом більшість респондентів 11–13 років на перше місце поставили відповідь: "того хто займається спортом". До пріоритетних якостей хлопці віднесли: "того, хто володіє фізичними навичками у різних видах спорту" та "того, хто досяг і підтримує свій рівень фізичного здоров'я на високому рівні". У дівчат даного віку дещо інші пріоритети: "того, хто досяг і підтримує свій рівень фізичного здоров'я на високому рівні" та "того, хто досяг гармоній-

ності фізичного і духовного розвитку. Юнаки 14–15 років пріоритетними якостями, що характеризують фізично культурну людину, вважають також ту людину, яка займається спортом (1 місце) та підтримує здоровий спосіб життя (ЗСЖ) (2 місце). Третє місце посідає той, хто досяг і підтримує свій рівень фізичного здоров'я на високому рівні. Дівчата в цьому віці віддали перевагу тим, хто займається спортом (1 місце). Далі за рейтингом постали ті, хто підтримує здоровий спосіб життя (2 місце). В 11-му класі дівчата на перше місце у визначенні фізично-культурної людини розмістили відповідь: "того, хто дотримується здорового способу життя", далі за рейтингом відповідь: "той, хто досяг гармонійності фізичного і духовного розвитку" і "той, хто підтримує свій рівень фізичного здоров'я на високому рівні". Привертає увагу факт, що "регулярні заняття фізичними вправами самостійно" за рейтингом розташовано на останніх місцях як у юнаків, так і у дівчат (рис. 3).

Більш гармонійно характеризують пріоритетні якості індивідуальної фізичної культури людини юнаки, які займаються спортом. "Регулярні заняття фізичними вправами самостійно" у них за рейтингом розташовано одним з пріоритетних. Уявлення школярів, які не займаються спортом, про якості, що характеризують фізично культурну людину, передусім стосуються саме спортивної діяльності. На 2-му місці – знання про вплив фізичних вправ на організм людини, на 3-му – дотримання ЗСЖ. 4-е місце відводиться гармонійності фізичного і духовного розвитку людини, на 5-у – володіння широким колом рухових умінь і навичок, 6-е місце відводиться умінню самому складати індивідуальну програму занять і тільки потім (7-е місце) враховується регулярність самостійних занять.

Нажаль, але основна мета фізичного виховання – досягнення високого рівня фізичного здоров'я та підтримка його впродовж тривалого періоду життя, у них залишається на одному з останніх місць, що свідчить про недостатню сформованість сутності поняття "фізична культура" і "спорт" у школярів обох статей.

Висновки / Дискусія

На сьогодні автори більшості сучасних публікацій

Таблиця 1

Фактори, що спонукають школярів до занять фізичними вправами (%)

Клас	Стать	Варіанти відповідей							
		Дав поради вчитель фізкультури	Дають пораду батьки	Дають поради друзі	Передачі по телевізору	Знання про користь занять фізичними вправами	Відвідування змагань	Публікації в газетах, журналах	Інше
5	ю	14,3	71,4	19,0	47,6	14,3	14,3	0,0	0,0
	д	11,3	39,6	20,8	50,9	15,1	0,0	28,3	0,0
6	ю	34,0	60,0	18,0	30,0	4,0	18,0	14,0	0,0
	д	5,6	24,1	29,6	64,8	18,5	35,2	40,7	0,0
7	ю	26,5	14,7	52,9	52,9	5,9	20,6	20,6	0,0
	д	7,7	7,7	41,0	82,1	0,0	7,7	33,3	0,0
8	ю	23,6	23,6	32,7	32,7	9,1	9,1	5,5	9,1
	д	14,8	18,5	27,8	61,1	14,8	9,3	38,9	9,3
9	ю	14,4	24,4	31,1	53,3	7,8	14,4	2,2	14,4
	д	12,7	20,0	23,6	47,3	0,0	0,0	0,0	20,0
10	ю	8,3	8,3	8,3	25,0	58,3	0,0	0,0	16,7
	д	13,3	26,7	20,0	53,3	33,3	6,7	0,0	13,3
11	ю	7,3	21,9	21,9	43,9	21,9	12,2	0,0	12,2
	д	7,7	20,0	20,0	30,7	35,4	6,1	3,1	9,2

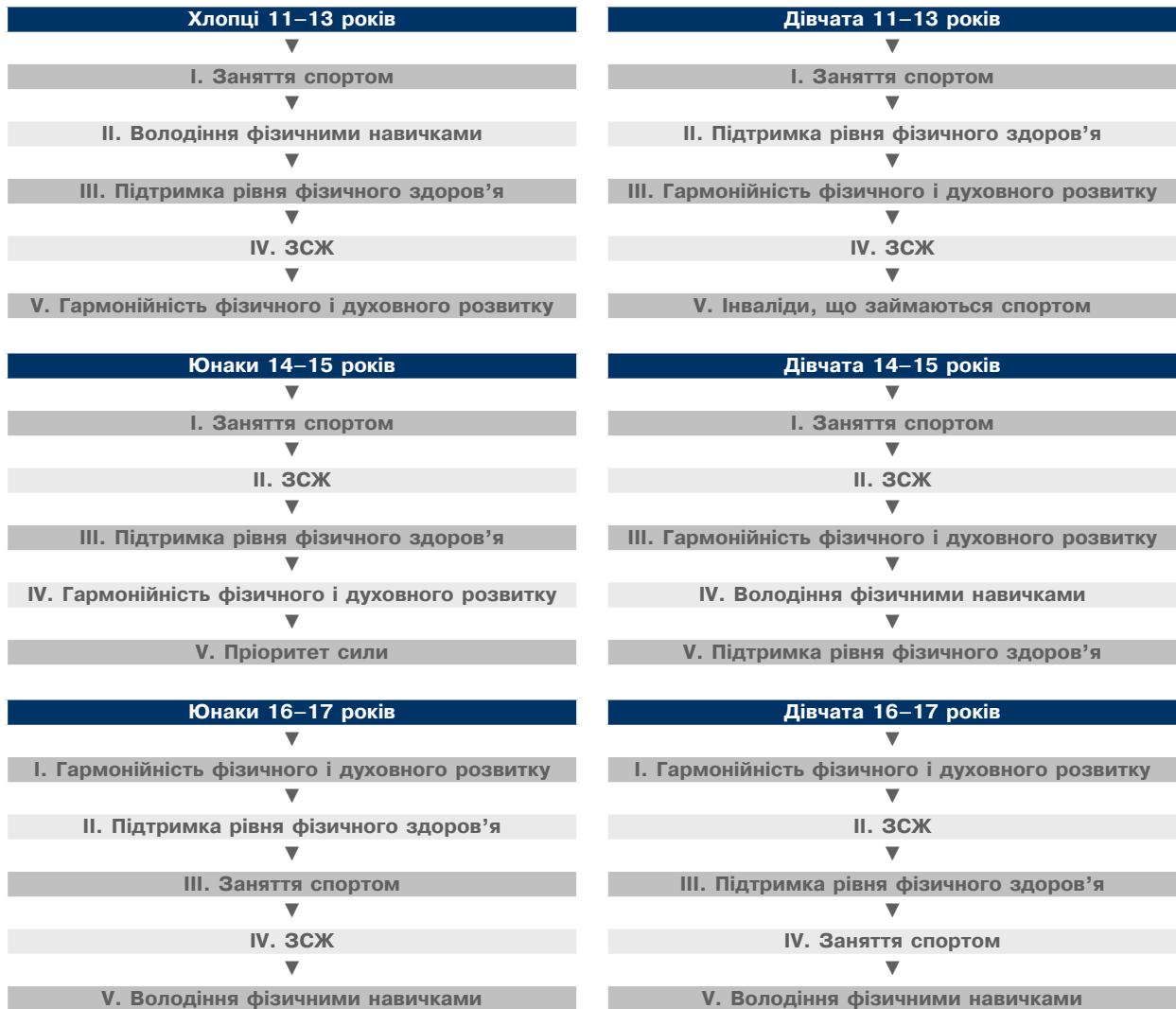

Рис. 3. Моделі ціннісних орієнтирів індивідуальної фізичної культури юнаків і дівчат у різні вікові періоди

вважають, що фізичне виховання має спрямовуватися на формування (виховання) в людини не тільки визначених фізичних якостей, але й глибоких знань про свій організм, засоби цілеспрямованого впливу на фізичний стан, збереження та зміцнення здоров'я, а крім того – на формування відповідних інтересів, потреб, ціннісних орієнтацій і реальної поведінки (способу життя), тобто "фізичної культури особистості" [7, с. 425]. Ми повністю згодні з думкою О. А. Томенко, який обґрунтував і розробив концептуальну модель неспеціальної фізичної освіти учнівської молоді. Виділяючи її теоретичні аспекти, науковець наголосив на необхідності розрізняти специфічні функції неспеціальної фізкультурної освіти і загальнокультурні, які базуються на взаємозв'язках з іншими сферами життєдіяльності [9].

Таким чином, за результатами анкетування респондентів нами вперше були створені моделі ціннісних орієнтирів індивідуальної фізичної культури юнаків і дівчат різних вікових груп. З'ясовано, що уявлення школярів, які не займаються спортом, про якості, які характеризують фізично культурну людину, передусім стосуються саме спортивної діяльності. Більш гармонійно характеризують пріоритетні якості індивідуальної фізичної культури людини юнаки, які займаються спортом. Але взагалі ми можемо констатувати факт недостатньої сформованості сут-

ності понять "фізична культура" і "спорт" у школярів обох статей. Одночасно, вивчення сформованості цінностей індивідуальної фізичної культури школярів дозволяє дійти висновку про низький загальний рівень неспеціальної фізкультурної освіти, яку вони мали одержати в загальноосвітній школі при вивченні навчального предмета "фізична культура". Їх уявлення у цій сфері базуються переважно на практичному досвіді і меншою мірою – на теоретичних знаннях. Отримані результати надають нам право стверджувати про існування певних відмінностей як у створених моделях індивідуальної фізичної культури юнаків і дівчат, так і у мотиваційних пріоритетах щодо занять руховою активністю. Отже, ми можемо припустити думку, про те, що для формування певної стратегії залучення учнівської молоді до систематичних занять фізичною культурою, вивчаючи інтереси, мотиви, ціннісні орієнтації у сфері фізичної культури, їх ставлення до рухової активності, не можна орієнтуватися тільки на один з показників біологічної чи психосоціальної системи, необхідно врахування не тільки фізіологічних та морфофункціональних особливостей школярів, але і весь комплекс біосоціальних ознак особистості, впроваджуючи гендерні дослідження у фізичне виховання. Враховуючи вищезазначене, ми вважаємо за доцільне подальшу

Рис. 4. Моделі ціннісних орієнтирів індивідуальної фізичної культури юнаків і дівчат, які займаються спортом

розробку концепції гендерного підходу у фізичному вихованні, що сприятиме розвитку індивідуальних здібностей школярів різної статі, подоланню статево-рольових стереотипів та більш ефективному формуванню в них цінностей фізичної культури.

Перспективи подальших досліджень. Наступний етап нашого наукового дослідження буде присвячений виявленню взаємозв'язку між психологічною статтю респондентів та їх моделями індивідуальної фізичної культури.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що немає конфлікту інтересів, який може сприйматись таким, що може завдати шкоди неупередженості статті.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

Список використаної літератури

1. Мотылянская, Р.Е., Каштан, Э.Я., Велитченко, В.К., Артамонов, В.Н. (1990), "Двигательная активность – важное условие здорового образа жизни", *Теория и практика физической культуры*, № 1, С. 14-22.
2. Когут, І.О. (2004), "Порівняльна характеристика рухового режиму та показників здоров'я першокласників, які навчаються в школах різного типу", *Спортивний вісник Придніпров'я*, № 6, С. 143-146.
3. Круцевич, Т.Ю., Пангелова, Н. (2017), "Фізичне виховання як соціальне явище", *Теорія і методика фізичного виховання*, Олімп. л-ра, Київ, Т. 1, С. 40-58.
4. Круцевич, Т.Ю. (2011), *Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді*, Олімпійська література, Київ.
5. Марченко, О.Ю. (2013), "Гендерні особливості формування інтересів та ціннісних орієнтацій у сфері фізичної культури школярів", *Спортивний вісник Придніпров'я*, № 2, С. 75-78.
6. Степаненкова, Э.Я. (2001), *Теория и методика физического развития ребенка*, Академия, Москва.
7. Столяров, В.И. (2015), *Теория и методология современного физического воспитания: состояние разработки и авторская концепция*, НУФВСУ, Олимп. лит., Киев.
8. Сухарев, А.Г. (1991), *Здоровье и физическое воспитание детей и подростков*, Медицина, Москва.
9. Томенко, О.А. (2012), *Неспеціальна фізкультурна освіта учнівської молоді: теорія і методологія*, МакДен, Суми.
10. Slingerland, M., Haerens, L., Cardon, G. & Borghouts, L. (2014), "Differences in perceived competence and physical activity levels during single-gender modified basketball game play in middle school physical education", *European Physical Education Review*, Vol. 20, pp. 20-35.
11. Malai, L.Yu., Ramashov, N.R., Nazarova, A.M. & Barbanova, N.V. (2013), "Optimization of Physical Culture and Sport Faculty's Students of Y.A. Buketov Karaganda State University", *Olimpik Sports and Sport for All: proceeding of 17th International Scientific Congress (Beijing, China, 2nd-6th, June, 2013)*, International Association of Universities of Physical Education and Sport, Beijing, pp. 170-171.

Стаття надійшла до редакції: 03.09.2018 р.

Опубліковано: 31.10.2018 р.

Аннотация. Татьяна Круцевич, Оксана Марченко. Структура модели ценностных ориентиров индивидуальной физической культуры школьников разных возрастных групп. В предлагаемой статье представлены результаты эмпирического исследования, на основе которого разработаны модели индивидуальной физической культуры юношей и девушек. **Цель:** определение факторов, побуждающих учащихся к занятиям физическими упражнениями и разработка модели ценностных ориентиров индивидуальной физической культуры юношей и девушек в различные возрастные периоды. **Материал и методы:** исследование осуществлялось с контингентом школьников 5–11 классов. Общее количество респондентов составило 628 человек (юношей – 282; девушек – 346), из которых 126 респондентов (97 юношей и 29 девушек) занимаются определенным видом спорта. Для решения задач нашего исследования на первом этапе было проведено анкетирование респондентов "Определение мотивов и интересов школьников в области физической культуры и спорта". **Результаты:** по результатам анкетирования респондентов нами впервые были созданы модели ценностных ориентиров индивидуальной физической культуры юношей и девушек разных возрастных групп. **Выводы:** выяснено, что представление школьников, не занимающихся спортом, о качествах, характеризующих физически культурного человека прежде всего касаются именно спортивной деятельности. Более гармонично характеризуют приоритетные качества индивидуальной физической культуры человека юноши, которые занимаются спортом.

Ключевые слова: школьники, юноши, девушки, физическое воспитание, ценности, индивидуальная физическая культура.

Abstract. Tetiana Krutsevych & Oksana Marchenko. Structure of the model values of the individual physical education of schoolchildren of different age groups. The proposed article presents the results of an empirical study, on the basis of which models of individual physical culture of boys and girls are developed. **Purpose:** identification of factors that encourage students to engage in physical exercise and the development of a model of value orientations of the individual physical culture of boys and girls in different age periods. **Material & Methods:** research was carried out with a contingent of schoolchildren of grades 5–11. The total number of respondents was 628 people (boys – 282; girls – 346), of which 126 respondents (97 boys and 29 girls) are engaged in a certain sport. To solve the problems of our study, at the first stage a survey was conducted of respondents "Determining the motives and interests of schoolchildren in the field of physical culture and sports". **Results:** according to the results of the survey of respondents we were first created models of value orientations of individual physical culture of boys and girls of different age groups. **Conclusion:** It was found that the representation of schoolchildren who are not involved in sports about the quality, characterizing a physically cultured person, primarily concerns sports activities. More harmoniously characterize the priority qualities of the individual physical education of the person of a young man who play sports.

Keywords: students, boys, girls, physical education, values, individual physical culture.

References

1. Motylyanskaya, R.Ye., Kashtan, E.Ya., Velitchenko, V.K. & Artamonov, V.N. (1990), "Dvigatel'naya aktivnost – vazhnoe uslovie zdorovogo obraza zhizni", *Teoriya i praktika fizicheskoy kultury*, No. 1, pp. 14-22. (in Russ.)
2. Kohut, I.O. (2004), "Comparative Characteristics of Motor Mode and First-Grade Health Indicators of Schools of Different Types", *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*, No. 6, pp. 143-146. (in Ukr.)
3. Krutsevych, T.Yu. & Panhelova, N. (2017), "Physical education as a social phenomenon", *Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannia*, Olimp. I-ra, Kyiv, T. 1, pp. 40-58. (in Ukr.)
4. Krutsevych, T.Yu. (2011), *Kontrol u fizychnomu vykhovanni ditei, pidlitkiv i molodi* [Control in physical education of children, adolescents and youth], Olimpiiska literatura, Kyiv. (in Ukr.)
5. Marchenko, O.Yu. (2013), "Gender Peculiarities of Formation of Interests and Values Orientations in the Field of Physical Culture of Schoolchildren", *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*, No. 2, pp. 75-78. (in Ukr.)
6. Stepanenkova, E.Ya. (2001), *Teoriya i metodika fizicheskogo rozvitiya rebenka* [Theory and Methods of Child Physical Development], Akademiya, Moscow. (in Russ.)
7. Stolyarov, V.I. (2015), *Teoriya i metodologiya srovenennogo fizicheskogo vospitaniya: sostoyanie razrobotki i avtorskaya kontsepsiya* [Theory and Methodology of Modern Physical Education: The State of Development and the Author's Concept], NUFVSVU, Olimp. lit., Kiev. (in Russ.)
8. Sukharev, A.G. (1991), *Zdorove i fizicheskoe vospitanie detey i podrostkov* [Health and physical education of children and adolescents], Meditsina, Moscow. (in Russ.)
9. Tomenko, O.A. (2012), *Nespetsialna fizkulturna osvita uchnivskoi molodi: teoriya i metodolohiia* [Non-specific Physical Education of Student Youth: Theory and Methodology], MakDen, Sumy. (in Ukr.)
10. Slingerland, M., Haerens, L., Cardon, G. & Borghouts, L. (2014), "Differences in perceived competence and physical activity levels during single-gender modified basketball game play in middle school physical education", *European Physical Education Review*, Vol. 20, pp. 20-35.
11. Malai, L.Yu., Ramashov, N.R., Nazarova, A.M. & Barbanova, N.V. (2013), "Optimization of Physical Culture and Sport Faculty's Students of Y.A. Buketov Karaganda State University", *Olimpiik Sports and Sport for All: proceeding of 17th International Scientific Congress (Beijing, China, 2nd-6th, June, 2013)*, International Association of Universities of Physical Education and Sport, Beijing, pp. 170-171.

Received: 03.09.2018.

Published: 31.10.2018.

Відомості про авторів / Information about the Authors

Круцевич Тетяна Юрївна: д. фіз. вих., професор; Національний університет фізичної культури і спорту України: вул. Фізкультури, 1, Київ, 03150, Україна.

Круцевич Татьяна Юрьевна: д. физ. восп., професор; Национальный университет физической культуры и спорта Украины: ул. Физкультуры, 1, Киев, 03150, Украина.

Tetiana Krutsevych: Doctor of Science (Physical Education and Sport), Professor; National University of Physical Education and Sport of Ukraine, 1 Phizkultury Street, Kiev, 03150, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-4901-6148

E-mail: tmfv@ukr.net

Марченко Оксана: к. фіз. вих., доцент; Національний університет фізичної культури і спорту України: вул. Фізкультури, 1, Київ, 03150, Україна.

Марченко Оксана: к. физ. восп., доцент; Национальный университет физической культуры и спорта Украины: ул. Физкультуры, 1, Киев, 03150, Украина.

Oksana Marchenko: PhD (Physical Education and Sport), Associate Professor; National University of Physical Education and Sport of Ukraine: 1 Phizkultury Street, Kiev, 03150, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-2902-5960

E-mail: o.mar4enko17@gmail.com